

Josep Barberà i Suqué

Muntanyenc polifacètic, autodidacta i escriptor

Les terres vallesanes han donat muntanyencs destacats, però pocs arriben a tenir la singularitat de **Josep Barberà i Suqué** (Reus 1923, Sant Cugat 2000), d'origen tarragoní però arrelat des de sempre a Sant Cugat del Vallès. El quantios nombre d'excursions, escalades, llibres i càrrecs que ha exercit en diverses entitats excursionistes és el resultat d'una vida entregada amb cor i ànima al muntanyisme català.

Normalment, els muntanyencs fan més activitat quan són joves i de grans passen a un segon pla. Aquest no fou, ni molt menys, el cas d'en Josep Barberà. Des que era un jovenet fins als darrers instants de la seva vida, encapçalà i coordinà múltiples activitats muntanyenques. En Barberà era un home d'acció. Si tenia una idea, la duia a terme el més aviat possible. Com a ell li agradava dir, tot cim que ressenyava l'havia "petjat", sense inventar-se res. Era un líder per naturalesa. De petit no va poder accedir a gaires estudis i com a escalador no destacà especialment, però tenia el do de projectar activitats innovadores i d'engrescar i agrupar a les persones més adients per aconseguir-ho. Gràcies a ell, molts joves tingueren l'oportunitat de conèixer la muntanya i convertir-se en experts escaladors o alpinistes. Aquest caràcter fort innat anava acompanyat d'una veritable il·lusió per tot el que feia. La seva mancança de coneixements la suplí essent un gran autodidacta, llegint llibres i escoltant amb atenció qualsevol muntanyenc, però sobretot aprengué molt dels veterans pioners excursionistes catalans que tingué la sort de conèixer, captant i assimilant internament el sentiment gairebé místic dels orígens de l'excursionisme català en quant a l'estimació profunda i sentida per les muntanyes i la cultura catalanes. Això el permeté convertir-se en un escriptor molt prolífic i presidir entitats i càrrecs excursionistes des dels quals exercí una activitat molt extensa, intensa i variada.

COL·LABORACIONS

JOVENTUT

La seva activitat muntanyenca començà a mitjan anys 1930, quan amb un grup d'amics fundà la Secció Excursionista de l'Institut de Cultura Infantil de Sant Cugat. Els períodes convulsos de la Guerra Civil feren desaparèixer la secció, però ja l'any 1939 repregué l'activitat amb companys santcugatencs tot fent excursions per Collserola, Sant Llorenç del Munt i el Montseny, alternant-les amb pràctiques d'escalada, com per exemple l'ascensió que va fer l'any 1939 a la Roca Es-vessada (Sant Llorenç del Munt) i que significà la seva primera escalada. L'any 1941 es feu soci del Club Muntanyenc Barcelonès (CMB) i entre els anys 1941 i 1943 residí a Reus, la ciutat on nasqué, però no deixà de banda la seva afecció a l'excursionisme i realitzà moltes caminades, travesses i escalades per les muntanyes tarragonines, de les quals en fou un gran enamorat. Durant aquests anys va ser nomenat Delegat de la Secció Excursionista de l'A.A.E.E. de l'Escola del Treball.

De nou a Sant Cugat, l'any 1944 creà la Delegació a Sant Cugat del CMB juntament amb Francesc Farrés, Albert Zanini, Ramon Segalés i Ramon Raluy, donant lloc al Club Muntanyenc Sant Cugat (CMSC). Esdevingué el Vocal de la Secció de Muntanya i més tard el vocal d'Excursions. Alhora, acabà ingressant en els prestigiosos grups d'escalada del GAM (del CMB) i del CADE del Centre Excursionista de Catalunya (CEC).

GESTES D'ESCALADA

Als anys 1940, en Barberà, normalment acompanyat pels seus grans amics Francesc Farrés "Tatet", Josep "Pitu" Ferrer i Albert Zanini, participà en algunes primeres i sonades repeticions a agulles mítiques de Sant Llorenç del Munt i Montserrat mitjançant la revolucionària tècnica de foradar la roca i encastar falquetes de pitonisses. També protagonitzà alguna primera escalada inèdita. En Barberà, doncs, visqué una de les èpoques daurades de l'escalada catalana, envoltat d'escaladors mítics i vivint en directe gestes que avui dia són història amb majúscules de l'escalada catalana. En Barberà combinà durant tota la seva vida les activitats d'excursionisme i escalada no només en terres catalanes, sinó més enllà. A banda dels Pirineus, visità també els Alps i l'any 1966 realitzà la primera ascensió hivernal estatal al Toubkal (Marroc, 4167m.). L'any 1967 fou director del curs d'Alta Muntanya del CMSC i organitzà una expedició al Caucas, ascendint l'Elbrus (Rússia, 5642m.). En quant a l'art de grimpar, acabà decantant-se per la catalogació i ascensió de tota roca monolítica que queia al seu abast. Començà ascendint les agulles del riu Montsant als anys 1960 i entre els anys 1968 i 1972 dugué a terme la meritòria "Operació Montserrat", que consistí en l'ascensió i ressenya de totes les agulles de Montserrat basant-se en el plànol de la muntanya Santa que l'any 1949 confeccionà en Ramon de Semir (CMB), ascendint moltes agulles verges i valent-se de gran tenacitat, il·lusió i l'ajuda d'escaladors santcugatencs i d'altres procedències. Anys més tard repetiria una gesta similar amb l'ascensió a totes les agulles

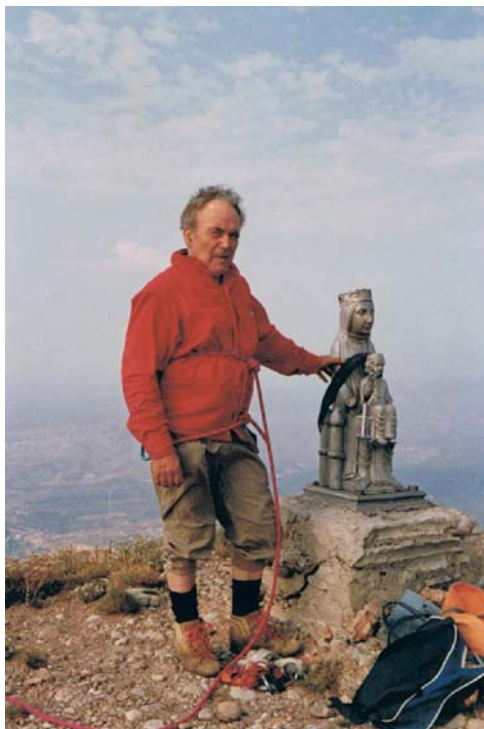

COL·LABORACIONS

compreses entre els rius Ripoll i Llobregat en l'anomenada "Operació entre rius", dedicada als massissos de Sant Llorenç del Munt, l'Obac i Sant Salvador de les Espases (el Cairat).

MUNTANYES DE LLIBRES

Els resultats d'aquestes dues "operacions" foren els llibres "Montserrat pam a pam" (1977) i "Sant Llorenç pam a pam" (1979), imprescindibles per a qualsevol amant d'aquestes muntanyes i

Josep Barberà dalt del cim del Cavall Bernat.
Montserrat - any 1968

Fotos: Família de Josep Barberà

un punt de partida cabdal per als estudis i llibres d'escalada que s'han fet posteriorment. Cal dir també que entre els anys 1969 i 1972 va ser president del CMSC i que l'any 1971 fou director de la Escuela Nacional de Montaña (ENAM). En Barberà no s'aturà i malgrat anar-se fent més veterà incrementà la seva activitat amb més il·lusió que mai, tot endegant diversos projectes alhora. Primerament, fundà el Grup Cavall Bernat l'any 1978 amb Josep Maria Torras Homet i Joan Nubiola, el qual dedica la seva activitat a l'agulla més famosa de la muntanya de Montserrat. També creà un museu dedicat a aquest singular monòlit i escriví el llibre "Història d'una pedra" com a commemoració del cinquante-nari de la primera ascensió que es realitzà l'any 1935. D'altra banda, l'any 1977 començà l'operació "Les nostres muntanyes", que acabaria l'any 1987 amb l'ascensió i ressenya de les muntanyes més destacades de tot el Principat, donant com a resultat els dos volums (anys 1990 i 1992) de "Les nostres muntanyes", amenitzant les excursions amb la descripció d'escalades a agulles escampades per tot el territori català. No s'acabà aquí la seva producció literària.

Els següents la coordinació de "Les primeres del GAM" (1991), i "Excursionistes recordats" (1996), premi ex aequo Francesc Maspons i Labrós. A més a més, realitzà infinitat d'articles en diverses revistes i publicacions d'àmbit excursionista.

ELS RECONeixEMENTS

L'any 1983 fou escollit veguer del Vallès com a representant al consell de la Federació d'entitats Excursionistes de Catalunya (FEEC), càrrec que exercí de manera indefallent fins al seu traspàs. Al llarg de la seva vida rebé diferents distincions com a reconeixement a la seva intensa i valuosa

COL·LABORACIONS

tasca en pro del muntanyisme català. Destaquen la Placa d'argent del CMSC (1972), el Premi de l'Associació de Dirigents de l'Esport (1982), la Placa de la Direcció General de l'Esport (1986), la Medalla de Forjador de la Història Esportiva de Catalunya (1991) i l'Ensenya d'or de la FEEC (1999).

EL LLEGAT D'EN JOSEP BARBERÀ

El veritable valor del llegat d'en Barberà no s'avalua només comptant les ascensions que efectuà, els textos que escriví, les activitats que organitzà, els càrrecs que exercí o les condecoracions que va rebre. Aquest gran home de muntanya fou també una gran persona, i la prova és que a ell acudirien molts muntanyencs, joves i coetanis, en busca de consell, activitats muntanyenques, coneixement, companyia, amistat o admiració, atrets per la seva fermesa, convicció i un esperit sa i aventurer. Cal llegir atentament els seus llibres, els seus articles, i trobar entre línies aquella frase humil, innocent, que evoca un sentiment de felicitat envers el record d'un amic, d'una persona admirada, d'una ascensió de joventut o d'astorament davant d'un paisatge singular. Sentiments que sempre conservà i que l'ajudaren a superar tots els entrebancs amb què es trobà. Deixà al calaix una gran quantitat de textos i treballs que donen per a uns quants llibres, possiblement una vuitena. Seria bonic que per fi veiessin la llum aquests treballs en els quals hi esmerçà tant d'esforç, no només per al gaudi o profit dels lectors, sinó per dignificar encara més la figura d'en Barberà i donar sentit a l'esforç que li suposà la seva confecció. Sigui com sigui, la seva presència és ben viva i el seu traç, inesborrable.

Bibliografia:

- “VIII Jornades de literatura excursionista. Josep Barberà i Suqué. Volumes I i II”. Arxiu Bibliogràfic Excursionista de la Unió Excursionista de Catalunya de Barcelona. Octubre 2001.
- Jaume Ferrández i Rubió. “Diccionari de l'excursionisme català. Més de 125 anys d'història”. Enciclopèdia catalana. Barcelona, febrer de 2001.
- Joan Troyano i Cussó. “50 anys del Club Muntanyenc Sant Cugat. 1944-1994”. Autoedició. Sant Cugat del Vallès, abril de 1994.
- Josep Barberà i Suqué. “Sant Llorenç pam a pam (operació entre rius)”. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Col·lecció Cavall Bernat núm. 6. Febrer de 1979.
- Josep Fatjó i Gené. “Història de l'escalada a Montserrat”. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Col·lecció Cavall Bernat núm. 49. Barcelona, juny de 2005.

Óscar i Albert Masó Garcia

